

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

15.04.2024. – 19.04.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 22.04.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 15.04.2024. – 19.04.2024.**

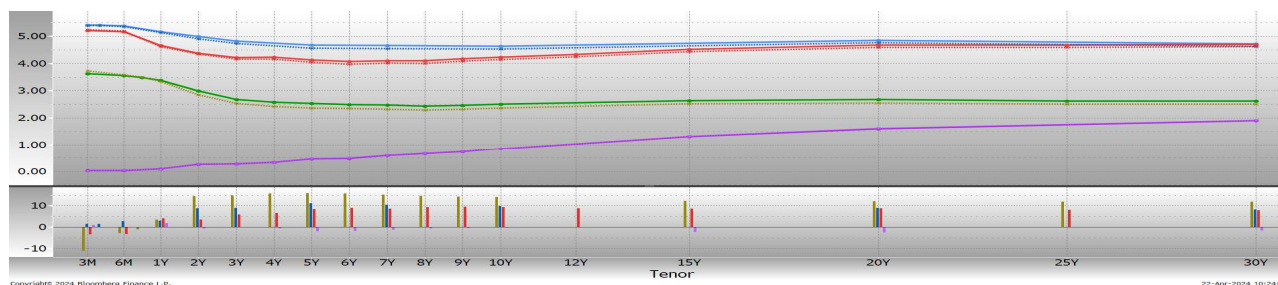
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Еврозона		САД		Велика Британија		Јапан	
	12.4.24	19.4.24	12.4.24	19.4.24	12.4.24	19.4.24	12.4.24	19.4.24
2 године	2,86	3,00	4,90	4,99	4,35	4,38	0,27	0,27
5 година	2,37	2,52	4,56	4,67	4,05	4,13	0,49	0,47
10 година	2,36	2,50	4,52	4,62	4,14	4,23	0,86	0,85

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vbillove

Доспијеће	Приноси	
	12.4.24	19.4.24
3 мјесеца	3,867	3,637
6 мјесеци	3,578	3,548
1 година	3,355	3,392

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 19.04.2024. године (пуне линије) и 12.04.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

У односу на претходну недјељу приноси обавезница еврозоне су забиљежили приличан раст. Приноси њемачких обавезница су повећани за 14 до 16 базних поена, а приноси италијанских обавезница за 13 до 20 базних поена. На оваква кретања највише су утицале изјаве званичника Феда да би ова институција могла да одгоди прво смањење каматних стопа, односно да у овој години уопште не дође до промјене, или чак да постоји могућност повећања каматних стопа, због снажних економских података који се у последње вријеме објављују за тржиште САД. С друге стране, према изјавама већине званичника ЕСВ, ова институција би вјероватно могла да смањи каматне стопе на наредној сједници у јуну, док су неки званичници мишљења да би се са додатним смањењем могло да настави и након тога под условом да инфлација настави тренутну путању или уколико пад инфлације буде већи него што се тренутно очекује. У прилог томе иду и објављени финални подаци о паду инфлације у еврозони у марту. Поред коментара званичника централних банака прошла седмица је обиљежена и повећаним геополитичким ризицима – напад Ирана на Израел почетком недјеље и узвратни напад Израела на Иран крајем недјеље. Ипак, то није утицало на значајнији раст повећаних улагања у обавезнице који би спријечио раст приноса на недјељном нивоу.

Deutsche Bundesbank је објавила да је економија Њемачке вјероватно забиљежила благи раст у I кварталу ове године, чиме је ревидовала прошломјесечну прогнозу да би економија могла да забиљежи контракцију. За II квартал се наводи да изгледи остају неизвјесни јер је економија још увијек “слаба у сржи”.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	Стопа инфлације – ЕЗ (финал.)	МАР	2,4%	2,6%
2.	Стопа темељне инфлације – ЕЗ (финал.)	МАР	2,9%	3,1%
3.	Индустријска производња – ЕЗ (Г/Г)	ФЕБ	-5,5%	-6,6%
4.	Оутпут грађевинског сектора – ЕЗ (Г/Г)	ФЕБ	-	-0,3%
5.	Трговински биланс – ЕЗ (у милијардама EUR)	ФЕБ	21,8	27,1
6.	Трговински биланс – Италија (у милијардама EUR)	ФЕБ	-	2,50
7.	Трговински биланс – Шпанија (у милијардама EUR)	ФЕБ	-	-3,73
8.	Трговински биланс – Ирска (у милијардама EUR)	ФЕБ	-	8,38
9.	Биланс текућег рачуна – ЕЗ (у милијардама EUR)	ФЕБ	-	39,3
10.	Биланс текућег рачуна – Италија (у милијардама EUR)	ФЕБ	-	-1,09
11.	ZEW индекс тренутног расп. инвеститора – Њемачка	АПР	-76,0	-80,5
12.	ZEW индекс очекиваног расп. инвеститора – Њемачка	АПР	35,5	31,7
13.	Стопа инфлације – Италија (финал.)	МАР	1,3%	0,8%
14.	Произвођачке цијене – Њемачка (Г/Г)	МАР	-3,3%	-4,1%
15.	Произвођачке цијене – Португал (Г/Г)	МАР	-	-2,5%
16.	Стопа незапослености – Низоземска	МАР	-	3,7%

САД

Позитивни подаци о малопродаји у САД су током протекле недјеље утицали на раст приноса америчких државних обавезница, као и на даљи пад вјероватноће скоријег смањења референтне каматне стопе Феда, односно на то да се очекивања за прво смањење помјере на септембар.

Предсједник Феда Повел је указао на лошији тренд смањења инфлације, напомињући да ће вјероватно требати више времена да званичници стекну неопходно повјерење да инфлација иде ка циљаном нивоу и то прије нижих трошкова задуживања. Повел је додао да, уколико притисци на цијене потрају, Фед може да задржи каматне стопе стабилним “колико год да је потребно“. Предсједница Феда из Кливленда Местер је изјавила да Фед не би требао да жури са смањењем каматних стопа јер снажна америчка економија и снажно тржиште рада дају простор за стрпљење. Местер је додала да очекује да ће се инфлација смањити, али да жели да види још доказа како би стекла повјерење да се креће ка циљаном нивоу од 2%.

Полугодишњи извјештај Феда о финансијској стабилности наводи да је ризик од упорних инфлаторних притисака који доводе до рестриктивнијег става монетарне политике од очекиваног и даље доминирајући ризик. Наведено је и да се међу тржишним учесницима каматне стопе, које су веће од очекиваних усљед упорне инфлације, сматрају највећом пријетњом финансијској стабилности.

Према резултатима истраживања Блоомберга за април, економски аналитичари прогнозирају да ће економија САД у текућој години забиљежити експанзију по стопи од 2,4%, док се за 2025. и 2026. годину прогнозирају стопе од 1,7% и 2,0%, респективно. Прогнозирана стопа инфлације за текућу годину је повећана на 3,1% (претходно прогнозирано 2,9%), док је за наредну годину остала непромијењена (2,4%).

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период	
1.	Водећи индекс	МАР	-0,1%	-0,3%	0,2%
2.	Продаја постојећих кућа (М/М)	МАР	-4,1%	-4,3%	9,5%
3.	Број захтјева за хипотекарне кредите	12. апр	-	3,3%	0,1%
4.	Малопродаја (М/М)	МАР	0,4%	0,7%	0,9%
5.	Индустријска производња (М/М)	МАР	0,4%	0,4%	0,4%
6.	Искориштеност капацитета	МАР	78,5%	78,4%	78,2%
7.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	13. апр	215.000	212.000	212.000
8.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	6. апр	1.818.000	1.812.000	1.810.000
9.	Индекс започетих кућа (М/М)	МАР	-2,4%	-14,7%	12,7%
10.	Индекс грађевинских дозвола (М/М)	МАР	-0,9%	-4,3%	2,3%

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0643 на ниво од 1,0656.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Стопа инфлације у Великој Британији је током протеклог мјесеца успорена мање него што се очекивало, што је допринијело смањењу очекивања када и колико ће БоЕ смањивати каматне стопе током ове године. Иако је стопа инфлације забиљежила најнижи ниво од септембра 2021. године, ипак је била изнад очекивања. Дати подаци наглашавају неизвјесност у погледу момента када ће креатори монетарне политике БоЕ на челу са гувернером Бејлијем моћи смањити каматне стопе, које се налазе на највишем нивоу у посљедњих 16 година. Креаторка монетарне политике Грин је упозорила да развијене економије, укључујући и Велику Британију, чека изазован период, док централне банке раде на ублажавању дуготрајних ефеката глобалног инфлаторног шока. Према њеном мишљењу каматне стопе би можда требале да остану веће него што се очекује. Она је истакла да би реструктурисање глобалних ланаца снабдијевања након пандемије могло да одржи притисак на повећање цијена, што би потенцијално захтијевало нешто веће стопе у поређењу са периодом прије пандемије када су економије биле више повезане. ММФ је упозорио Сунака да усвоји строже мјере за контролу јавног дуга Велике Британије, доводећи у сумњу премијерове планове да смањи национално осигурање. Велика Британија је међу четири велике економије којима је ММФ указао да им је потребна хитна политичка акција за рјешавање неравнотеже између потрошње и прихода. ММФ предвиђа пораст нето дуга у БДП-у Велике Британије на 98% са 92% до краја деценија.

Гувернер Бејли је за Financial Times изјавио да има повјерење у напоре БоЕ да обузда инфлацију, напомињући да недавни подаци указују на то да је стање економије Велике Британије у значајној мјери у складу са очекивањима. Упркос томе што САД имају снажнији економски раст и инфлацију од очекиваног нивоа, а што доводи до потенцијалног одгађања смањења каматних стопа Феда, гувернер Бејли сугерише да Велика Британија пролази кроз значајан период дезинфлације. Са друге стране, ЕУ предлаже споразум којим се грађанима Велике Британије у доби од 18 до 30 година даје прилика да раде и студирају у ЕУ у периоду од 4 године, што означава напредак у односима након Брексита. Европска комисија има за циљ да покрене разговоре о поновном успостављању ограничене слободе кретања, која је угрожена након изласка Велике Британије из ЕУ 2020. године.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно	Претходни
				стање	период
1.	Просјечне недјеље зараде (Г/Г)	ФЕБ	5,5%	5,6%	5,6%
2.	Стопа незапослености	ФЕБ	4,0%	4,2%	4,0%
3.	Промјена броја захтјева за незапослене	МАР	-	10.900	4.100
4.	Стопа инфлације (Г/Г)	МАР	3,1%	3,2%	3,4%
5.	Индекс малопродајних цијена (Г/Г)	МАР	4,2%	4,3%	4,5%
6.	Малопродаја (Г/Г)	МАР	1,0%	0,8%	-0,3%

Током протекле недјеље GBP је депрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,85474 на ниво од 0,86142. GBP је депрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD забиљежио пад са нивоа од 1,2452 на ниво од 1,2370.

ЈАПАН

Током протекле недјеље власти Јапана су наставиле са вербалном интервенцијом, након што је JPY достигао најниже нивое, док је министар Сузуки поновио да пажљиво прати кретања валута и да жели да буде “потпуно спреман“ са интервенцијом. Упркос упозорењима власти Јапана, подаци CFTC-а (Commodity Futures Trading Commission) откривају да су тржишта изградила вишедеценијску високу нето кратку позицију у JPY.

Члан Одбора БоЈ Ногучи је изјавио да очекује постепен приступ будућим повећањима каматних стопа, зависно од економских података. Он је истакао битност разматрања инфлације изазване трошковима и потенцијалних прилагођавања политике због повећања цијена везаних за плате. Такође је навео да се повећава вјероватноћа да се у периоду од 2 године постигне циљана инфлација од 2%.

Полугодишњи извјештај о финансијским системима БоЈ наводи да су банке у Јапану прилагођавањем својих портфолија домаћих обавезница постале отпорније на повећање каматних стопа након што је укинута политика негативних каматних стопа. Банке су скратиле трајање својих обавезница деноминираних у JPY, смањујући ризик промјене каматних стопа. Упркос томе, савјетује се опрез против потенцијалних ризика од глобалног монетарног поштравања и успоравања иноземне економије.

Ројтерова анкета је показала да двије трећине анкетираних економиста очекује да ће БоЈ поново повећати каматне стопе током 2024. године, али са подијељеним мишљењима када ће доћи до повећања каматних стопа. Гувернер БоЈ Уеда је поновио да ће монетарна политика неко вријеме остати стимулативна, док креатори монетарне политике настављају да купују државне обавезнице. БоЈ ће на крају смањити куповину обавезница у одређеном тренутку у будућности. Уеда је изјавио да ће БоЈ поступати опрезно, уз напомену да ће вјероватно додатно повећати каматне стопе уколико се основни тренд цијена побољша.

Тренутно је тржиште Јапана усмјерено на предстојећи састанак БоЈ који је заказан за 25–26. април, фокусирајући се на пројекције економског раста и цијена, за сигнале колико скоро би централна банка поново могла да повећава каматне стопе.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно	Претходни
				стање	период
1.	Основне машинске поруџбине (Г/Г)	ФЕБ	-6,0%	-1,8%	-10,9%
2.	Трговински биланс (у милијардама JPY)	ФЕБ	345,5	366,5	-377,8
3.	Извоз (Г/Г)	МАР	7,0%	7,3%	7,8%
4.	Увоз (Г/Г)	МАР	-5,1%	-4,9%	0,5%
5.	Индекс услужног сектора (М/М)	ФЕБ	0,5%	1,5%	-0,5%
6.	Стопа инфлације (Г/Г)	МАР	2,8%	2,7%	2,8%

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

JPY је током протекле недјеље депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 163,13 на ниво од 164,70. JPY је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 153,23 на ниво од 154,64.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

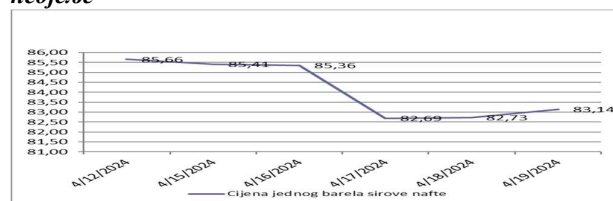
НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедељак је износила 85,66 USD (80,48 EUR).

Почетком недјеље цијена нафте је забиљежила благо смањење, након што су тржишта одбацила забринутост могуће одмазде Израела због недавног напада из Ирана. Ипак, наставак неизвјесности на Блиском истоку, потврђен накнадним саопштењем министра одбране Израела да Израел нема избора осим да се освети Ирану, ограничава пад цијене овог енергента. У сриједу је цијена нафте смањена за преко 3% на дневном нивоу, након објављених података да су залихе овог енергента у САД неочекивано повећане већ четврту недјељу. Према ЕИА, залихе нафте су повећане за 2,7 милиона на 460 милиона барела у прошлој недјељи (значајно изнад очекиваног раста од 600.000 барела). Објављена је и вијест да америчка администрација планира поново увести санкције на нафту из Венецуеле, уколико режим предсједника Мадуроа у наредна два дана не испуни договор о поштенијим изборима у овој земљи. Циљ овог упозорења је да се повећа притисак на предсједника прије избора заказаних за јули. Извоз нафте из Ирана је у I кварталу повећан на највећи ниво у посљедњих 6 година и у просјеку је износио 1,56 милиона барела дневно. Већина овог извоза, чија је годишња вриједност 35 милијарди USD, намијењена је Кини, те би било која врста могућих санкција на нафту Ирана могла да утиче на узлазне притиске на цијену нафте. Крајем недјеље је цијена нафте на отварању тржишта иницијално забиљежила значајнији раст након вијести да је Израел покренуо узвратне ударе на Иран. Касније током трговања, цијена овог енергента је коригована на ниже јер је забринутост попустила због наде да су напади релативно ограничени, након што је Иран рекао да нема план да одмах узврати.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 83,14 USD (78,02 EUR). Цијена нафте је смањена у односу на претходну недјељу за 2,94%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

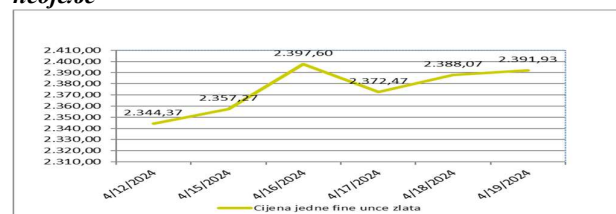

На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне fine унце злата је износила 2.344,37 USD (2.202,73 EUR).

Током протекле недјеље цијена злата је наставила биљежити рекордно високе нивое. Иницијално је цијена злата забиљежила пад након објављених позитивних података о малопродаји у САД, али је након тога повећана и поново је забиљежила нову рекордно високу вриједност. Снажан раст цијене овог племенитог метала је настављен у уторак, упркос изјави предсједника Феда Повела о могућности да ће Фед дужи период задржати каматне стопе непромијењеним. Од почетка ове године цијена злата је повећана за око 15%, а на раст цијене утицала је повећана потражња за сигурним инвестицијама како геополитичке тензије на Блиском истоку и у Украјини настављају да ескалирају. Средином недјеље цијена злата је благо смањена под утицајем очекивања инвеститора да би Фед могао да задржа каматне стопе непромијењеним дуже него што је првобитно планирано, а што ограничава раст цијене овог племенитог метала. Извоз злата из Швајцарске, највећег европског чворишта за прераду злата, смањен је на 146,7 тона у марту са 157,5 тона из претходног мјесеца, након што су продаје у Индији смањене за 82% на ниво од 6,6 тона, док је извоз у Кину повећан за 31% на укупно 71,4 тону. Потражња за златом у Кини порасла је на рекордне нивое, што је чини највећим свјетским купцем овог племенитог метала јер се малопродајни купци, инвеститори у фондове и централна банка окрећу полугама као залихама вриједности. Цијена злата је у петак на отварању тржишта пробила ниво од 2.400 USD по унци, након вијести о израелском узвратном нападу на Иран, али је касније коригована на ниже.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.391,93 USD (2.244,68 EUR). Цијена злата је, пету недјељу заредом, забиљежила раст и то за 2,03% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.